

1. Reflexiva tantum (Dvojice, které bez sebe nežijí)

- **Co to znamená:** Sloveso bez *se/si* vůbec neexistuje. Je to jedna neoddělitelná dvojice.
- **Příklady:** *smát se, bát se, ptát se, přát si*
- **Pro Ukrajince:** Je to stejné jako vaše přípona *-ся* (сміятися, боятися).

2. Posesivní význam (Zájmeno „SI“)

- **Co to znamená:** Dělán něco **pro sebe**, na **svém těle** nebo se **svým majetkem**.
- **Příklady:** *mýt si ruce, čistit si zuby, koupit si auto, odpočinout si*
- **Pro Ukrajince: Pozor!** V ukrajinštině často říkáte jen *мому руку*. V češtině tam to *si musí* být, jinak věta nedává smysl.

3. Trpný rod / Pasivum (Zájmeno „SE“)

- **Co to znamená:** Schováme toho, kdo tu věc dělá. Důležitá je ta činnost samotná.
- **Příklady:** *Škola se otevírá v 8:00. Zde se staví nový dům. To se ví.*
- **Pro Ukrajince:** Podobné jako *школа відкривається*. V češtině to velmi často uvidíte na různých cedulích, plakátech a v instrukcích.

4. Pravé zvrtné (Zájmeno „SE“)

- **Co to znamená:** Akce jde zpátky na mě. Dělán to sám sobě (celému svému tělu).
- **Příklady:** *Myju se.* (celého sebe) vs. *Oblékám se.*
- **Rozdíl:** *Myju se* (celé tělo) vs. *Myju si ruce* (jen část těla / posesivní).

Pravidlo druhé pozice (Příklonky) – Jak to studentům říct jednoduše:

„V češtině máme pravidlo, kterému se říká **druhá pozice**. Představte si větu jako vlak. První vagón (1. pozice) může být jedno slovo, ale i celá skupina slov (např. 'Minulý týden v pondělí'). Hned za tento první vagón **musíte** zapojit naše SE nebo SI. Pokud tam máte i tvary minulého času (*jsem, jsi, jsme, jste*), stojí spolu na stejném místě.“

Pořadí na druhé pozice (když se potkají):

1. Minulý čas (*jsem, jsi...*)
2. Zvrtné zájmeno (*se, si*)

Příklady z videa:

- **Dnes** (1) **se** (2) učíme česky.
- **Já** (1) **jsem si** (2) včera koupil auto.
- **Minulý týden v pondělí** (1) **se** (2) stala nehoda.

Domácí úkol Po 4. videu

Cvičení 1: Rozhodni: SE, SI, nebo NIC?

Doplň "se", "si", nebo nechej místo prázdné. Pozor na změny významu sloves!

1. Moje sestra _____ učí hrát na klavír, ale o víkendech _____ učí malé děti angličtinu.
2. Slíbil, že _____ vrátí tu knížku včas, ale nakonec _____ vrátil z dovolené o dva dny později.
3. Našla _____ klíče pod stolem a pak _____ našla v nové práci jako účetní.
4. Nemusíš _____ bát, já _____ vyřídím ten pas na úřadě sám.
5. Každé ráno _____ sprchuje studenou vodou a čistí _____ zuby.

Cvičení 2: Sestav věty v minulém a budoucím čase. Dej si pozor na 2. pozici!

1. (včera / moc / se / na / zkoušku / Petr / neučil)
3. (nové / chtěla / v Olomouci / si / boty / koupit / Minulý pátek / jsem)
4. (zítra / budeme / v 8:00 / se / ráno / potkat / Muset)
5. (Před rokem / přestěhoval / do / se / přítel / Olomouce / můj)
6. (v klidu / odpočinout / po / náročném / chtěla / dni / si / Kdybych)

Cvičení 3: Transformace do trpného rodu (Pasivum)

Přepiš věty tak, abys schoval/a původce děje (použij zvrtné SE). Můžeš mírně upravit tvar slovesa.

1. Dělníci tady staví moderní administrativní centrum.
2. V našem obchodě prodáváme čerstvé pečivo od pěti od rána.
3. Lidé v Česku hodně pijí pivo.
4. Na úřadech mluvíme česky nebo anglicky.
5. V knihovně nepůjčujeme staré časopisy domů.